

בית הדין הארצי לעבודה

בשא 000108/08		

המבקשת

מדינת ישראל

בעניין:

ע"י ב"כ עוה"ד קרן (דון יחייא) יוסט

נ ג ד

ארגון סגל המחקר במערכת הביטחון ברפא"ל המשיב

ובמשרד ראש הממשלה

ע"י ב"כ עו"ד אשר סלע

לפסק-דין בעבודה (2007-12-31): [סק 228/06 ארגון סגל המחקר המערכת הביטחון נ' מדינת ישראל-משרד הביטחון שופטים: טרכטינגוט חנה עו"ד: סלע אשר](#)

מיני-רציו:

* עבודה – סדרי דין – הארכת מועד

* דיון אזרחי – הארכת מועד – להגשת ערעור

* דיון אזרחי – הארכת מועד – טעם מיוחד

בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על פס"ד של ביה"ד האזורי לעבודה. ב"כ המבקשת סברה בטעות כי עומדים לרשותה 30 ימים להגשת הודעת הערעור. הטעות נודעה לב"כ הקודמת שטיפלה בתיק עת יצר עימה קשר ב"כ המשיב ובירר אם הוגש ערעור על פסה"ד. מדובר בטעות בתום לב שאינה מתוך הזנחה, התעלמות מדעת או זלזול בסדרי דין; ב"כ הקודמת נעדרה בתקופה האחרונה עקב מצבה בריאותי וייתכן שגם מטעם זה לא נתנה דעתה למועד החריג להגשת ערעור.

בית הדין הארצי לעבודה (הרשם א' איטח), את הבקשה ופסק כי:

יש לפרש את תקנה 125 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ה-1991 מתוך גישה סלחנית. לא אחת ראו בתי המשפט צורך לסטות מההלכה לפיה טעות שבחוק של עו"ד לא תשמש טעם מיוחד להארכת מועד במיוחד עת מצטרף ל"טעות" נימוק נוסף, ובמיוחד בבקשה להארכת מועד להגשת ערעור בסכסוך

במקרה זה המועדים הקבועים בסכסוכים קיבוציים הם מועדים ידועים וניתנים לביורור על נקלה ולכן טעות ב"כ המבקשת אינה בגדר טעות אופרטיבית, המהווה טעם מיוחד להארכת מועד. יחד עם זאת, אין מדובר בהזנחה, רשלנות או זלזול בסדרי הדין. כ"כ, הוכרו נסיבות שהצדיקו חריגה מהכלל בדבר אי הכרה בטעות שבדין של עו"ד כצידוק להארכת מועד. כך נפסק, כי אין לשלול בכל מקרה בקשה למתן ארכה מחמת טעות שבדין, וכי מקום שעצמת הפגיעה בציפיות בעה"ד האחר היא פחותה, ניתן יהיה להכיר בטעות זו כטעם מיוחד להארכת המועד, ובמיוחד כך בסכסוך קיבוצי, כאשר נטיית בתי הדין לאפשר לצדדים למצות את טענותיהם עד תומם, ולעיתים אף במחיר של אי עמידה בסדרי הדין. במקרה זה, מדובר בסוגיה עקרונית, הסכסוך הקיבוצי משליך על זכויותיהם של עובדים רבים ולסכסוך השלכות כלכליות ניכרות, כאשר כספי המבקשת הם כספי ציבור. כ"כ, לא הוכח כי התגבשה אצל המשיב ציפייה לסיום ההתדיינות ולכן יש להעדיף את אינטרס המבקשת לביורור הערעור.

החלטה

1. בפני בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב בתיק **ס"ק (ת"א) 228/06** (מותב בראשות כב' השופטת חנה טרכטינגוט ונציגות הציבור ה"ה אלמוג וקפלניקוב, [פורסם בנבו]). פסק הדין ניתן ביום 31.12.07 והומצא למבקשת ביום 1.1.08, כך שהמועד האחרון להגשת הערעור (בשים לב לכך שעסקינן בסכסוך קיבוצי¹) היה ביום 15.1.08. הבקשה להארכת מועד הוגשה, בצירוף הודעת הערעור, הוגשה רק ביום 3.2.08.
2. קודם לפריסת טענות הצדדים, אציג בתמצית את העובדות הרלוונטיות לענייננו, כפי שהן עולות מפסק דינו של בית הדין קמא ומכתבי בית הדין בבקשה זו:
 - 2.1. המשיב, ארגון העובדים היציג של עובדי המחקר במערכת הביטחון, רפא"ל ובמשרד ראש הממשלה, הגיש בקשת צד בסכסוך קיבוצי. לטענת המשיב, פוגעת המבקשת בהיקף זכות השבתון של עובדי המחקר, המעוגנת בהסכם קיבוצי מיוחד מיום 23.11.1972 (להלן – **"ההסכם הקיבוצי"**), באמצעות ועדה שהוקמה על ידי נציבות שירות המדינה והמכונה 'ועדת השבתון' (להלן – **"הועדה"**).

¹ תקנה 20(א) לתקנות בית הדין לעבודה (סדר הדין בסכסוך קיבוצי), התשכ"ט-1969.

2.2. המשיב ביקש כי בית הדין קמא יצהיר שהועדה, הוקמה בלא כל זכות בניגוד להסכם הקיבוצי והיא נטולת סמכות ומבוטלת; כי כל החלטה שהועדה קיבלה או תקבל בטלה ומבוטלת וחסרת תוקף; כי כל עובדי מחקר שהגישו ו/או יגישו בקשה לצאת לשבתון ובקשתם אושרה ו/או תאושר בפרוצדורה המוסכמת על פי הסכם השבתון – זכאים לצאת לשבתון על פי האישור שניתן להם, וזאת מבלי שהמדינה תעמיד כל תנאי או דרישה או מכשול אחר כלשהו ליציאתם, לרבות בדרך של הקמת ועדה כלשהי; כי לא יונהג כל שינוי בזכות השבתון ובדרכים למימושה בניגוד להסכם הקיבוצי אלא אם יתנהל מו"מ ותושג הסכמה מוקדמת עם המבקש.

2.3. בית הדין קמא קבע כי ההסכם הקיבוצי מקנה זכות לעובד מדינה המדורג בדירוג המחקר לממש זכות שבתון במסגרת שירות המדינה. עוד קבע בית הדין, כי הועדה שהוקמה לאישור שבתון בארץ הוקמה ללא סמכות כדין והיא נוגדת את ההסכם הקיבוצי (להלן – "פסק הדין").

3. נימוקי הבקשה, אשר נתמכה בתצהיר ב"כ המבקשת, הם:

3.1. ב"כ המבקשת סברה בטעות כי עומדים לרשותה 30 ימים להגשת הודעת הערעור. הטעות נודעה לב"כ הקודמת שטיפלה בתיק ביום 30.1.08, עת יצר עימה קשר ב"כ המשיב ובירר אם הוגש ערעור על פסק הדין. מדובר בטעות בתום לב שאינה מתוך הזנחה, התעלמות מדעת או זלזול בסדרי דין. לא זו אף זו, ב"כ הקודמת שטיפלה בתיק נעדרה בתקופה האחרונה עקב מצבה בריאותי וייתכן שגם מטעם זה לא נתנה דעתה למועד החריג להגשת ערעור על פסק דין בסכסוך קיבוצי.

3.2. יש לפרש את תקנה 125 [לתקנות בית הדין לעבודה \(סדרי דין\)](#), התשנ"ה-1991 מתוך גישה סלחנית ההולמת את יעודו של בית הדין ואופיו המיוחד².

3.3. לא אחת ראו בתי המשפט, ובכלל כך גם בית המשפט העליון, צורך לסטות מההלכה לפיה טעות שבחוק של עורך דין לא תשמש טעם מיוחד להארכת מועד³, במיוחד במקרים בהם מצטרף ל"טעות" נימוק נוסף⁴.

² [דב"ע \(ארצי\) נ/112 - 9 עומר – המוסד לביטוח לאומי](#), (פורסם בנבו), 7.4.1996.

³ [ע"א"ח \(ארצי\) 1025/02 ארגון הסגל האקדמי-אוניברסיטת חיפה – אורנים](#), (פורסם בנבו), 11.11.2002 (להלן – "עניין ארגון הסגל האקדמי"); [דב"ע \(ארצי\) נ/24 – 13 עביד – ימית חניה גרירה ושירותים בע"מ](#), פד"ע כ"ט 648; זוסמן סדרי הדין האזרחי, מהדורה שביעית, 891.

⁴ [בי"ש 210/68 מכמורת חברת פיתוח בתי מלון בע"מ – שפיגל, פי"ד כ"ג\(1\) 281](#); [בש"א 1424/90 גולדברג – שוורץ, פי"ד מ"ד\(2\) 369](#).

3.4. בית דין זה נטה במיוחד להכיר בחריגים וביוצאים מן הכלל עת מדובר בבקשה להארכת מועד להגשת ערעור במסגרת הליך של סכסוך קיבוצי. שכן סכסוכים קיבוציים מטבעם מעלים לא פעם סוגיות עקרוניות, שההכרעה בהן עשויה להיות בעלת חשיבות ציבורית ויש בה להשליך על מספר לא מבוטל של עובדים ומכלול מערכת היחסים שבין המעסיק לעובדים אלו.⁵

3.5. סיכויי ערעור הוכרו בפסיקה כ"טעם מיוחד" להארכת מועד⁶. המקרה דנן, מעלה סוגיה עקרונית ביותר, הנוגעת לפרשנותה והגדרתה של הזכות לשבתון, הקבועה בהסכם הקיבוצי. לפסק הדין השלכות רוחב לא רק על כלל עובדי ארגון סגל המחקר האקדמי במערכת הביטחון אלא גם על עובדים אחרים הזכאים לשבתון, אשר כלל לא היו צד להליך. בנוסף, סיכויי הערעור טובים.

3.6. זכותו של המשיב לסופיות ההליכים לא נפגעה. המשיב צפה שיוגש ערעור ומסיבה זו אף התקשר לב"כ המבקשת ביום 30.1.08.

4. המשיב התנגד לבקשה, ביום 12.2.08, מנימוקים אלה:

4.1. המשיב צפה שיוגש ערעור, שכן המבקשת לא השיבה לדרישת יו"ר המשיב לאשר את הבקשות של עובדי המחקר שהיו תלויות ועומדות או שנפסלו כדי שיוכלו לממש את זכותם לצאת לשבתון. מסיבה זו אף נעשתה פניית ב"כ המשיב לב"כ המבקשת.

4.2. אין בבקשה טעם מיוחד להארכת מועד להגשת הערעור. בתיק טיפלו גורמים נוספים ואין לתלות את האיחור בהגשת הודעת הערעור במצבה הבריאותי של ב"כ המבקשת. כמו כן, סביר להניח שבדיונים שנערכו אצל המבקשת בעקבות פסק הדין השתתפו גם עורכי דין שהיו מודעים לצורך בהגשת ערעור בתוך 14 יום.

4.3. זכויותיהם של עובדי המחקר נפגעות, באופן בלתי הפיך, בשל העיכוב בלוח הזמנים, בעקבות המגבלה על זכות צבירת השבתון.

4.4. סיכויי הערעור קלושים. פסק הדין של בית הדין קמא מבוסס היטב עובדתית ומשפטית.

⁵ עניין ארגון הסגל האקדמי; [בשא \(ארצי\) 794/06](#) עיריית לוד - הסתדרות המעוף - ועד עובדי עריית לוד, [פורסם בנבו], 18.2.07.

⁶ [דביע \(ארצי\) נז/202 - 13](#) תנופה שירותי כוח אדם ואחזקות (1991) בע"מ - עזר, [פורסם בנבו], 11.12.1997; דביע (ארצי) נז/13 - 13 חזן - וענונו, (לא פורסם, 25.12.1996); [בשא \(ארצי\) 202/07](#) רפפורט - פרל, [פורסם בנבו], 1.4.2007.

5. **בתשובת המבקשת, מיום 4.3.08, חזרה המבקשת על טענותיה בבקשה והוסיפה כי אין באיחור של שבועיים בהגשת הערעור כדי לפגוע מהותית בזכות צבירת השבתון של החברים במשיב.**
6. לאחר עיון בטענות הצדדים ובמסמכים שבתיק, אני קובע כי דין הבקשה להתקבל וזאת מהטעמים שיפורטו להלן.
7. תקנה 20(א) **לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין בסכסוך קיבוצי)**, התשכ"ט-1969 (להלן – **"תקנות סדר הדין הקיבוצי"**) קובעת כי המועד להגשת ערעור על פסק דין של בית דין אזורי שניתן בסכסוך קיבוצי הוא 14 יום מיום שימוע פסק הדין או מיום המצאתו. לפיכך היה על המבקשת להגיש הודעת ערעור בתוך המועד הקבוע בדין או למצער, להגיש בקשה להארכת מועד להגשת ערעור בתוך המועד. כאמור, המבקשת הגישה את הבקשה בצירוף הודעת הערעור רק ביום 3.2.08, היינו באיחור של 19 ימים.
8. אמנם אין בתקנות סדר הדין הקיבוצי הוראה דוגמת תקנה 125 **לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין)**, התשנ"ב-1991, שעניינה הארכת מועדים. אך כבר נפסק כי **"ברור שאין באותן תקנות תשובה לכל מצב משפטי"** כך שניתן לנהוג באותן סוגיות שלא מוסדרות בתקנות בדרך הנראית טובה ביותר לעשיית משפט צדק, ובין היתר על ידי אימוץ הוראות תקנות סדר הדין הרגיל⁷. בהתאם נקבע על פי ההלכה הפסוקה, כי הוראת תקנה 125 לתקנות סדר הדין חלה גם בסכסוך קיבוצי⁸. לעניין התקיימותו של "טעם מיוחד" נפסק כי אין בנמצא, בחוק או בפסיקה, רשימה סגורה של טעמים העולים כדי "טעם מיוחד". ספק אף אם ניתן לגבש נוסחה נוקשה אשר כוחה יפה לכל המקרים. אשר על כן, יש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו הוא⁹.
9. במקרה הנוכחי, טענה ב"כ המבקשת כי סברה שהמועד להגשת הודעת הערעור הוא 30 ימים וביום 30.1.08, בשיחה טלפונית עם ב"כ המשיב, הסתבר לה כי המועד הוא 14 יום. מקובלת עלי טענת המשיב לפיה המועדים הקבועים בסכסוכים קיבוציים הם מועדים ידועים ומושרשים וניתנים לבירור על נקלה ולכן טעותה של ב"כ המבקשת אינה בגדר טעות אופרטיבית, המהווה טעם מיוחד להארכת מועד¹⁰. יחד עם זאת, נחה דעתי כי אין

7 דב"ע (ארצי) מט/4-27 ההסתדרות הכללית – רשות הנמלים בישראל בע"מ, פד"ע כ 484 (1989).

8 עח"א (ארצי) 1002/00 – T.W.A. ההסתדרות הכללית, (פורסם בנבו), 19.3.2000.

9 עא"ח (ארצי) 56/05 איתן – הילטון תל אביב בע"מ, (פורסם בנבו), 23.5.2005.

10 בש"א 2749/01 לוי נ' לביא, (לא פורסם, 17.4.01).

10. לכך יש להוסיף, כי הוכרו נסיבות שהצדיקו חריגה מן הכלל בדבר אי הכרה בטעות שבדין של עורך דין כצידוק להארכת מועד. וכפי שנפסק במספר פסקי דין של בית המשפט העליון¹¹:

"לאחרונה חל ריכוך של ההלכה הנוקשה שנהגה עד כה בסוגיית הארכת המועד מחמת טעות. כך נפסק, כי אין לשלול בכל מקרה בקשה למתן ארכה מחמת טעות שבדין, וכי מקום שעצמת הפגיעה בציפיות בעל הדין האחר היא פחותה, ניתן יהיה להכיר בטעות זו כטעם מיוחד להארכת המועד. כך יהיה, למשל, מקום בו נתן בעל הדין הודעה לבעל הדין האחר ביחס לכוונתו להגיש ערעור או עתירה לדיון נוסף. לעתים, חשיבות האינטרס של בעל הדין הטועה תכתיב את התוצאה. .. כל מקרה ונסיבותיו".

13. דברים אלו נכונים במיוחד כאשר עסקינן בסכסוך קיבוצי. שכן כבר נקבע בעניין ארגון הסגל האקדמי, כי:

"בהליכים קיבוציים - בשל משמעויותיהם המיוחדות - נטייתם של בתי הדין הינה לאפשר לצדדים למצות את טענותיהם עד תומם, ולעיתים אף במחיר של אי עמידה בסדרי הדין. זאת מאחר ולהכרעה בסכסוך קיבוצי ישנה בדרך כלל השלכה לא רק על מערכת היחסים שבין הצדדים להסכם הקיבוצי, אלא גם - ובעיקר - על העובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי".

במקרה שבפני, מדובר בסוגיה עקרונית הנוגעת להגדרת זכות השבתון הקבועה בהסכם הקיבוצי. כמו כן, קיימת הסכמה בין הצדדים כי הסכסוך הקיבוצי משליך על זכויותיהם של עובדים רבים¹². כאשר לטענת המבקשת אין המדובר רק על כלל עובדי ארגון סגל המחקר האקדמי במערכת הביטחון אלא גם על עובדים אחרים הזכאים לשבתון אשר כלל לא היו צד להליך. כמו כן, לסכסוך השלכות כלכליות ניכרות, כאשר כספי המבקשת הינם כספי ציבור. עובדות אלה יהוו משקל נכבד לצורך קבלת הבקשה.

¹¹ רע"א 9073/01 פרנקו – סידי נ' הרשות המוסמכת לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, (פורסם בנבו), 29.1.02. וראו גם: ע"א 6842/00 ידידיה נ' קסט, פ"ד נה(2) 904 (2001); בש"א 6708/00 אהרן נ' אהרן, פ"ד נד(4), 702 (2000); בש"א 1818/03 שלום נ' הכנס הנכסים הרשמי, (לא פורסם), 25.3.03.

16. לא זו אף זו, שיקול מרכזי בבחינת השאלה אם יש להכיר בטעות שבדין כ"טעם מיוחד" להארכת מועד הוא עצמת הפגיעה בציפיות הצד שכנגד, ובעיקר - עצמת הפגיעה בציפיות בעל הדין לסופיות ההליכים¹³. במקרה דנן, הודה המשיב כי עקב אי מתן תשובה לדרישתו של יו"ר המשיב למימוש פסק הדין, נוצר הרושם לפיו לא השלימה המבקשת עם תוצאות פסק הדין. משכך, אף לא הוכח כי התגבשה אצל המשיב ציפייה לסיום ההתדיינות ולכן יש להעדיף את אינטרס המבקשת לבירור הערעור, הגם שהוגש באיחור.

17. מן המקובץ עולה, כי בשל אופיו המיוחד של הנושא הנדון בסכסוך הקיבוצי, קרי זכות השבתון, והשלכתו על עובדים רבים של המבקשת מחד, ובהעדר ציפייה של המשיב לסופיות ההליכים מאידך, מוצדק לראות במכלול הנסיבות משום טעם מיוחד להארכת מועד להגשת הערעור באיחור.

18. סוף דבר - הודעת הערעור שהוגשה תתקבל לרישום. משמדובר בהליך קיבוצי, אין צו להוצאות.

ניתנה היום ה' בניסן, תשס"ח (10 באפריל 2008) בהיעדר הצדדים

אילן איטח 108/08-54678313

אילן איטח, רשם

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

ס' 21 לבקשה וס' 1 לתגובת המשיב.

בש"א 8967/00 מדינת ישראל נ' ויסמן, פ"ד נה(2) 397, ע' 400 – 401 (2001) וראו גם: רע"א 9073/01 פרנקו נ' סידי נ' הרשות המוסמכת לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, (פורסם בנבו), [29.1.2002].

12

13